

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

*ЛАГОДІЄНКО В.В., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ*

*ШВЕЦЬ О.В., К.Е.Н., ДОКТОРАНТ
ХЕРСОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА*

Проблема трудової міграції в Україні за останні роки набула актуальності, оскільки вона суттєво впливає на соціально-економічний розвиток як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Як складне економічне явище, трудова міграція змінює склад трудових ресурсів, створює нову ситуацію на ринках праці, загострює демографічну ситуацію в країні.

На сьогоднішній день в Україні набуває розмаху проблема масового виїзду українців за кордон з метою працевлаштування. Особливо важливою проблемою є еміграція висококваліфікованих працівників, молоді, яка здобуває освіту за кордоном, проте не повертається назад на Батьківщину. Така ситуація є каталізатором та індикатором демографічних, соціальних та економічних проблем, може гальмувати економічне зростання країни [1].

Міграційні процеси характерні всім країнам в тій, чи більшій мірі. Нагальність вирішення цієї проблеми для України обумовлена тим, що населення країни постійно зменшується та потенційними загрозами. Важливим фактором впливу на зміну чисельності населення є адміністративно-територіальні перетворення в країні. За таких умов існує велика загроза ще більшої активізації еміграційних процесів, що потребує оцінки можливих наслідків істотного вибуття робочої сили за межі країни і, відповідно, розроблення низки превентивних заходів у регулюванні міграційних процесів.

Основна причина трудової міграції українців за кордон полягає у труднощах із пошуком гідно оплачуваної роботи на батьківщині. Упродовж останніх п'яти років економічні чинники міграції посилилися політичними та безпековими, що й привело до швидкого зростання міграційних настроїв населення та інтенсивності міграції.

Дослідженням встановлено, що спостерігається зміна вектора «Схід-Захід» відносно країн працевлаштування українських трудових мігрантів. За наведених в дослідженні час міграція до Росії зменшилася щонайменше на третину, а кількість мігрантів до Польщі

зросла втричі до 0,5 млн.. Перетворенню Польщі на основну країну призначення трудових мігрантів з України сприяв введений у Польщі 2008 р. порядок, згідно з яким українці можуть працювати 6 місяців протягом календарного року без оформлення дозволу на працевлаштування, а лише за заявою працедавця, зареєстрованою місцевою владою. Кількість українців, одночасно зайнятих у польській економіці, оцінюється у 900 тис. осіб. За оцінками Національного банку Польщі, вони забезпечили 11% зростання ВВП країни протягом останніх п'яти років [2].

З огляду на статевікову структуру 70% трудових мігрантів у 2017-2019 рр. — чоловіки. У країнах працевлаштування єдиним винятком є Італія, де 71% трудових мігрантів — жінки, які ймовірно, надають послуги з догляду в італійських сім'ях. У Росії та Польщі переважає фізична праця в сільському господарстві, будівництві та промисловості. При цьому, 41% трудових мігрантів молодші за 35 років порівняно з 34% у загальній чисельності населення. Це ще більше виражено в Польщі, де 47% українських трудових мігрантів молодші за 35 років.

Встановлено, міжнародна трудова міграція є комплексною проблемою, яка потребує нагального вирішення за такими напрямками:

1. Інформаційний. За умов, коли усі прогнози щодо подальшого соціально-економічного розвитку України невтішні, зростає кількість вибулих за кордон, відповідно основний ресурс держави – трудовий – стає дефіцитним, ускладнюються процеси ведення господарської та підприємницької діяльності. А це, у свою чергу, запорука економічної кризи, відповідно до якої зменшується і так невисокі реальні доходи громадян, що змушує їх виїжджати за кордон. Відповідно інформація про покращення є засобом покращення ситуації. Але для того, щоб інформація була об'єктивна треба звернути увагу і на наступні аспекти вирішення проблеми трудової міграції.

2. Соціально-економічний. Соціальний напрям цієї проблеми лежить в площині економічного, де цілісність сім'ї, легальна праця та офіційне професійне зростання, а також можливість висловлюватись рідною мовою мають значення тоді, коли задоволені базові потреби сім'ї. Ключовим аспектом у вирішенні проблем трудової міграції має стати покращення умов ведення підприємницької діяльності, що можливо через формування сприятливих умов для інвестицій.

3. Правовий напрям повинен передбачати налагодження

системи обліку тих, хто працює за кордоном офіційно та неофіційно. Потребує вирішення питання грошових трансфертів трудових мігрантів в економіку країни. Держави сприяють переказам і з використанням не лише фінансових, а й адміністративних важелів, створенням додаткових можливостей для мігрантів.

У цьому аспект потрібно приєднатися до міжнародних угод регулювання міграційних потоків та використовувати міжнародний досвід країн, які вдалося вирішити таку ситуацію.

Тож, вирішити проблему трудової міграції можливо через формування загального механізму соціально-економічного розвитку, де враховані інформаційна, соціально-економічна та правова складові.

Література.

1. Skupskyi R.M., Melnychuk L.S., Shcherbata M.Y. Methodological aspects of labor potential use and regional demographic problems: Scientific bulletin of Polissia. Chernihiv: ChNUT, 2017. № 1 (9). P. 103-109.

2. Ukrainian immigrants add 11% of Polish GDP growth. URL: <https://notesfrompoland.com/2019/10/31/ukrainianimmigrants-add-11-of-polish-gdp-growth/>

3. Лагодієнко В.В., Лагодієнко Н.В. Депопуляція сільських територій та мотивація найманих працівників у сфері сільськогосподарського виробництва України. Бізнес-Навігатор. 2019. №5-1(54). С. 54-62. Index Copernicus.

ПОЛЕЗАХИСНІ ЛІСОВІ СМУГИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ В УМОВАХ СТАЛОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

***МАРЕНИЧ Т.Г., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Однією із стратегічних цілей розвитку сільського господарства України є раціональне використання земель сільськогосподарського призначення. Ефективне та екологічнобезпечне використання землі суттєво залежить від дієвого контролю за використанням та охороною ґрунтів. У захисті ґрунтів від посухи та ерозії, збереженні та покращенні їх родючості велику загальноекологічну роль відіграють полезахисні лісові смуги. Як свідчить практика, Україна втрачає тисячі гектарів полезахисних смуг, що неприпустимо.